

STERKER
VRIJWILLIGEN

vzw Vlaams Steunpunt
VRIJWILLIGERSWERK

www.vlaanderenvrijwilligt.be
www.vrijwilligerswerk.be

MODELINHOUD VOOR EEN DEGELIJKE BA-POLIS VRIJWILLIGERSWERK

De steunpunten vrijwilligerswerk (i.s.m. Professor Claassens; KULeuven) werkten verder aan de modelinhoud in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap (cfr. Eindrapport Vrijwilligerswerk en Verzekeringen); zij hebben met enkele verzekeraars een aantal basisprincipes vastgelegd.

De bedoeling is hier in een geruststellende benadering de belangrijkste gegevens te verzamelen als basis voor bespreking met verzekeringsondernemingen

1.1. Wie is verzekeringnemer?

1.1.1. Voor "individueel" (per organisatie) afgesloten verzekeringspolissen, kan de verzekeringnemer elke individuele organisatie zijn, d.w.z. elke feitelijke vereniging evengoed als elke private of publieke rechtspersoon zoals bedoeld onder het begrip "organisatie" in de wet vrijwilligerswerk (art.3, 3°).

Feitelijke verenigingen die niet vallen onder de verzekeringsplicht (of zelfs niet onder de wet vrijwilligerswerk), kunnen hier eveneens optreden als verzekeringnemer (zoals dat nu overigens algemeen gebeurt in de praktijk van bijvoorbeeld zogenaamde evenementenpolissen).

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

Voor hen heeft het geen belang of de verzekeringnemer rechtspersoonlijkheid heeft of niet. Ook feitelijke verenigingen kunnen dus perfect een verzekeringspolis 'vrijwilligerswerk' sluiten.

Belangrijk is wel: wie vertegenwoordigt de feitelijke vereniging? Wie contact opneemt met de verzekeraar en alle formaliteiten vervult (o.m. zorgt voor de premiebetaling), wordt hieromtrent beschouwd als de vertegenwoordiger.

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw

Amerikalei 164 bus 1 • 2000 Antwerpen
03 218 59 01 • info@vsvw.be
Ondernemingsnummer: 417 430 095
Bank: BE 72 4118 0579 0116 • KREDBEBB

CEV
European Volunteer Centre

 Vlaanderen
verbeelding werkt

1.2. Wie zijn de verzekerden?

1.2.1. Verzekerd is alleszins de organisatie zelf, hier ook uitdrukkelijk met inbegrip van de feitelijke vereniging: hierbij wordt dan alleszins ook voorzien in een aangepaste bescherming voor de individuele leden van de vereniging m.b.t. hun (vrij uitzonderlijke maar wel mogelijke) aansprakelijkheid uit hoofde van de vereniging.

1.2.2. Verzekerd zijn verder alle vrijwilligers, naast eventuele andere "medewerkers", en met name:

1. Het bestuur van de vereniging of rechtspersoon als organisatie
2. De werknemers van de organisatie
3. De vrijwilligers die duidelijk onder de toepassing van de wet vrijwilligerswerk vallen
4. De vrijwilligers die zich mogelijk of occasioneel binnen de context van een organisatie op lossere of ad hoc basis inzetten, zoals b.v. familieleden van de vrijwilliger, kinderen die meehelpen en ontegensprekelijk vrijwilligerswerk verrichten, met inbegrip van de ouders/voogden wanneer die burgerrechtelijk aansprakelijk zijn voor een minderjarige vrijwilliger; het geheel van deze aangelegenheid dient in een open sfeer te worden afgehandeld tussen de organisatie en de verzekeringsmaatschappij volgens in onderling overeenstemming af te spreken modaliteiten.

1.2.3. In uitbreiding aan deze organisatiepolis, kunnen desgewenst eveneens als verzekerden opgenomen worden: 'de personen, eigenaars, huurders of gebruikers van roerende/onroerende goederen ter beschikking gesteld van de omschreven groepering of gebruikt door deze laatste'.

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

De verzekeraar maakt op dit gebied meestal geen onderscheid tussen leden van de betrokken organisaties en vrijwilligers: ze worden op dezelfde manier verzekerd. Voor de organisatie is het wel belangrijk om aan te geven dat zij met vrijwilligers werkt: de vrijwilligers zijn immers niet persoonlijk aansprakelijk en genieten dus zogenaamde immuniteit.

Hoewel het wettelijk niet verplicht is ook de leden te verzekeren, raden we dit toch aan. Zeker als een deel van de leden zich geregeld engageert als vrijwilliger.

1.3. Verzekerde activiteiten

1.3.1. Verzekerd zijn alle activiteiten die in concrete dan wel meer algemene bewoordingen worden omschreven in de verzekeringspolis, en waarbij bescherming wordt verzekerd voor alle activiteiten mogelijk te verrichten binnen de organisatie of in opdracht van de organisatie. Desgewenst kan er voor alle nadere preciseringen worden verwezen naar de bijzondere voorwaarden van de verzekeringspolis zelf.

Aan deze omschrijving wordt steeds een bredere interpretatie (naar "de geest" en niet enkel naar "de letter") gegeven.

De polis dekt alle activiteiten die in de ruime betekenis als vrijwilligersactiviteiten kunnen worden beschouwd.

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

De verzekeraars baseren zich essentieel op de kernactiviteiten van de organisatie (dit kan bijvoorbeeld zijn het jaarprogramma dat door de organisatie wordt overgemaakt), maar zijn ook bereid die activiteiten ruim en dus niet limitatief te interpreteren.

Dit belet niet dat bepaalde activiteiten kunnen uitgesloten worden van de verzekering: die uitsluitingen moeten dan wel duidelijk en uitdrukkelijk in de polis staan (bvb. nader bepaalde 'gevaarlijke activiteiten').

Bij het sluiten van de verzekering, maar ook daarna rust op de organisaties een wettelijk geregelde mededelingsplicht; zij moeten ook later aangifte doen als er iets essentieel blijvend verandert. De verzekeraar moet dat weten, al heeft dit veelal geen gevolgen voor de polis (noch de prijs) zelf.

1.4. Voorwerp van de verzekeringswaarborg

- 1) De Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid (of de BA) van de organisatie voor alle verzekerde activiteiten (cfr. 1.3.1.) met inbegrip van de aansprakelijkheid van de organisatie voor de schade die aan derden wordt veroorzaakt door haar vrijwilligers. Hierbij wordt als "derde" bedoeld iedereen met uitzondering alleen van de organisatie zelf.
- 2) De persoonlijke burgerrechtelijke aansprakelijkheid (of Ba° van de vrijwilligers, maar ook van de bestuursleden van de vereniging, haar werknemers en haar leden: voor alle verzekerde activiteiten inclusief hun zware fout (zie nog onder 1.7. hierna) evenals hun lichte repetitieve fout. Hierbij worden als "derden" bedoeld:
 - de 'echte' derden (in het algemeen: echte buitenstaanders)

- de begunstigen van het vrijwilligerswerk
 - de andere vrijwilligers
 - alle andere derden met desgewenst een omschrijving van wie de derden kunnen zijn, bijvoorbeeld ook collega's, medewerkers, ...
- 3) Beide verzekeringen voorzien in een dekking van schadegevallen, dus niet enkel van ongevallen, zowel bij of tijdens de uitvoering van het vrijwilligerswerk, als op de weg van en naar de activiteiten
 - 4) De verzekeringspolis voorziet in een aanvullende waarborg m.b.t. de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de organisatie voor auto- of motorrijtuigenongevallen (meer bepaald wanneer een vrijwilliger zijn eigen auto voor de organisatie gebruikt maar zijn autoverzekering niet optreedt om één of andere reden, bvb. premie niet betaald) of als die auto niet verzekerd is). Deze verzekerde aanvullende waarborg geldt niet als de organisatie zelf eigenaar, huurder of houder van het voertuig is (dan rust immers op haar de wettelijk verplichting een autoverzekering te sluiten)
 - 5) De burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de organisatie voor schade veroorzaakt door brand aan de gebouwen, installaties en goederen die de organisatie voor haar activiteiten gebruikt, indien de organisatie hiervan geen eigenaar is, noch het vruchtgebruik heeft, en op voorwaarde dat de organisatie er maximaal 30 dagen gebruik van maakt of huurt.

1.5. Territoriale reikwijdte van de verzekering

De zetel van de organisatie moet in België gevestigd zijn.

De verzekering geldt wereldwijd met (zo nodig enkel uitzondering van de VSA en Canada) vanaf het ogenblik dat de organisatie gevestigd is in België.

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

De beperking die opgenomen is in het besluit minimumgarantievoorwaarden, wordt door deze verzekeraars niet worden toegepast. De dekking van de verzekeringspolis geldt dus wereldwijd.

1.6. Verzekerde bedragen

Het minimumbedrag van de verzekeringsdekking wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 5, eerste en derde lid, van het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de

burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

Voor de lichamelijke schade bedraagt het huidig (december 2006), geïndexeerd verzekerd waarborgbedrag € 20.759.276,64

Voor de materiele schade bedraagt het huidig (december 2006), geïndexeerd verzekerd waarborgbedrag € 747.956,74.

Deze bedragen worden geïndexeerd

1.7. Uitsluitingen

Het uitgangspunt voor de polis in haar geheel is dat de organisatie normalerwijze steeds aansprakelijk en dus daarvoor verzekerd is.

Bedoeling is te komen tot een formule : "alles is verzekerd met uitzondering alleen van wat (beperkt en uitdrukkelijk) met zoveel woorden in de polis zelf is uitgesloten".

Conform de wettelijke bepalingen (wet op de landverzekeringsovereenkomst) kunnen enkel de uitsluitingen (o.m. van zgn. zware fouten) die uitdrukkelijk limitatief zijn opgesomd in de verzekeringspolis, aanleiding geven tot niet-tussenkomst van de verzekeraar.

Op deze basis kan van de uit de polis voortspuitende verzekeringsdekking worden uitgesloten:

- De schade door opzet.
- De schade door zware fout.

Zware fout wordt nader gedefinieerd als "dronkenschap, zware alcoholintoxicatie, gebruik van drugs", op voorwaarde dat de verzekeraar niet alleen de realiteit van deze feiten bewijst maar ook dat de dronkenschap, intoxicatie, e.d. de schade heeft veroorzaakt.

Opzet wordt nader gedefinieerd als het plegen van geweld op personen of het kwaadwillig beschadigen of onvreemden van goederen, weer te bewijzen door de verzekeraar.

De uitsluitingen die vermeld zijn in het besluit minimumgarantievoorwaarden mogen opgenomen worden, maar zijn niet verplicht.

De verzekeraars waarmee we rond de tafel zaten bevestigen volgende praktijk:

Deze verzekeraars sluiten de 'schade veroorzaakt door personen- of goederenliften (artikel 5, 3 van het besluit) niet uit.

De uitsluiting (artikel 5, 4 van het besluit) i.v.m. de brandverzekering wordt door deze verzekeraars 'milder' toegepast (zie hierboven).

De uitsluiting (artikel 5, 11 van het besluit) i.v.m. informatiedragers, elektronische apparatuur,... wordt door deze verzekeraars niet in de polis opgenomen.

De uitsluiting (artikel 5, 12 van het besluit) i.v.m. milieuschade, wordt door deze verzekeraars milder toegepast. Hieromtrent geven zij aan het begrip 'ongeval' een meer consumentvriendelijke interpretatie.

1.9. Mogelijke uitbreidingen van de verzekeringspolis

(1)Schade aan Toevertrouwde goederen

(2)Schade na Levering van goederen en uitvoering van werken

(3)Een aanvullende polis bestuurdersaansprakelijkheid (om de schade die niet in deze verzekeringspolis wordt gedekt mee te verzekeren)

1.10. Enkele slotbeschouwingen

De bedoeling is hier in een geruststellende benadering de belangrijkste gegevens te verzamelen als basis voor bespreking met verzekeringsondernemingen

Met wat hieraan vooraf gaat weten vrijwilligersorganisaties dat ze deze modelinhoud kunnen gebruiken om een degelijke verzekeringspolis voor hun burgerrechtelijke aansprakelijkheid kunnen onderhandelen en bekomen.

En nog een aantal bijkomende kanttekeningen geplaatst worden:

- De hier beschreven modelinhoud is vooral gericht op vrijwilligersorganisaties waar het vrijwilligerswerk een centrale plaats inneemt.
 - Dit heeft te maken met de haalbaarheid van het aangeboden product enerzijds, maar anderzijds ook met het feit dat heel wat grotere organisaties en/of instellingen, die wel met vrijwilligers werken maar dan vooral binnen een professionele of sterk geprofessionaliseerde setting (zoals ziekenhuizen, instellingen in de welzijnssector,...) een totaal andere algemene verzekeringsbehoefte hebben.

Dergelijke structuren kunnen enigszins beschouwd worden als “bedrijven” waarvoor verzekeringsmaatschappijen zogenaamde exploitatiepolissen aanbieden, die specifiek zijn en waarbij de aansprakelijkheidsverzekering rond het vrijwilligerswerk mee ingevuld wordt op basis van de algemene specifieke activiteiten (bijvoorbeeld medische aansprakelijkheid en ‘hotelaansprakelijkheid’ in een ziekenhuis).

- Het gaat hier om een “modelinhoud”: deze inhoud volstaat wellicht voor tal van organisaties, maar kan wel eens tekort schieten voor andere organisaties
 - Uitgangspunt is dat de inhoud correct dient te zijn voor de meeste “gewone” organisaties, beseffende dat niet elke organisatie evenveel verzekeringsbehoefte heeft. Wellicht willen bepaalde organisaties een bijkomende waarborgregeling, die specifiek verband houdt met de aard van hun activiteiten (vb. de Gezinsbond voorziet een extra clausule mbt. BA na levering van goederen en diensten, wat te maken heeft o.m. met hun uitleendienst).
 - Wie speciale verzekeringsnoden/behoeften heeft, dient aanvullende bepalingen in de eigen verzekeringspolis te laten opnemen, of moet met de verzekeringsmaatschappij akkoord raken over het sluiten van eventuele bijkomende verzekeringspolissen.
 - Hoe meer de BA-polis omvat, hoe ruimer m.a.w. het toepassingsgebied is, hoe meer de prijs van de polis kan stijgen.
- Het doel is dat de verzekeringsmaatschappijen die reeds aan onze (vroegere) besprekingen participeerden ... of later daarbij willen aansluiten, de modelinhoud als een degelijk minimumvoorbeeld hanteren. Dat belet hen vanzelfsprekend niet extra service te verlenen.
- Vanzelfsprekend worden in de toekomst ook andere verzekeringsmaatschappijen uitgenodigd om de verzekeringspolis die ze aanbieden aan vrijwilligersorganisaties, op deze modelinhoud te enten.